

--	--	--	--	--	--	--	--

Sl. No. :

103973

029(GHE)

(March, 2020)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

સૂચનાઓ :

- 1) આ પ્રશ્નપત્રમાં કુલ 5 વિભાગ અને 46 પ્રશ્નો છે.
- 2) પ્રશ્નોની સૂચના પ્રમાણે ઉત્તર લખવા.
- 3) નવો વિભાગ નવા પાના પર લખવો.
- 4) વિકલ્પ આંતરિક છે.

વિભાગ - A

■ નીચે આપેલા 1 થી 10 હેતુલક્ષી પ્રકારના પ્રશ્નો છે. દરેક પ્રશ્નમાં આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર લખો. પ્રત્યેકનો 1 ગુણ છે.

[10]

- 1) 'ગાંધીજીનો અક્ષરદેહ' પ્રકાશિત કરનાર પ્રકાશક જણાવો.
(A) દિલ્હી યુનિવર્સિટી (B) રાજ્ય અભિલેખાગાર
(C) નવજીવન પ્રકાશન (D) ગુજરાત યુનિવર્સિટી
- 2) પ્લાસીનું યુદ્ધ ક્યારે થયું ?
(A) ઈ.સ. 1756 (B) ઈ.સ. 1757
(C) ઈ.સ. 1758 (D) ઈ.સ. 1760
- 3) કયા મુઘલ સમ્રાટના સમયમાં અંગ્રેજોએ વેપારી કોઠી સ્થાપવાનો અધિકાર પ્રાપ્ત કર્યો હતો ?
(A) અકબર (B) જહાંગીર
(C) શાહજહાં (D) ઔરંગઝેબ
- 4) રાણી લક્ષ્મીબાઈ કયા રાજ્યની રાણી હતાં ?
(A) ઈંદોર (B) નાગપુર
(C) સતારા (D) ઝાંસી

- 5) ઢાકાનું કયું વસ્ત્ર વિશ્વવિખ્યાત હતું ?
 (A) રેશમ (B) મલમલ
 (C) શાલ (D) દુપટ્ટા
- 6) સતીપ્રથા પર પ્રતિબંધ મૂકતો કાયદો કોણે ઘડ્યો હતો ?
 (A) રોબર્ટ ક્લાઈવ (B) ડેલહાઉસી
 (C) વિલિયમ બેન્ટિક (D) વાઈસરોય કેનિંગ
- 7) “સ્વરાજ્ય મારો જન્મસિદ્ધ અધિકાર છે” એ સૂત્ર કોણે આપ્યું ?
 (A) લાલા લાજપતરાય (B) બાળ ગંગાધર ટિલક
 (C) બિપીનચંદ્ર પાલ (D) ગોપાલકૃષ્ણ ગોખલે
- 8) ભારતે પ્રથમ અણુઘડાકો કયા સ્થળે કર્યો ?
 (A) બેંગ્લોર (B) પોખરણ
 (C) અમદાવાદ (D) કચ્છ
- 9) સ્થાપના વખતે સંયુક્ત રાષ્ટ્રો (U.N.) માં કેટલા રાષ્ટ્રો જોડાયા હતા ?
 (A) 48 (B) 49
 (C) 50 (D) 51
- 10) “આફ્રિકા - આફ્રિકનો માટે”નું સૂત્ર કોણે ગુંજતું કર્યું ?
 (A) વિલમાંટ બ્લાઈડન (B) ટીટો
 (C) નેલ્સન મંડેલા (D) સુકર્ણો

વિભાગ - B

■ નીચેના 11 થી 20 પ્રશ્નોના ઉત્તર એક-એક વાક્યમાં આપો. પ્રત્યેકનો 1ગુણ છે. [10]

- 11) રાષ્ટ્રીય અભિલેખાગાર ક્યાં આવેલું છે ?
 12) મરાઠા સત્તાની સ્થાપના કોણે કરી હતી ?
 13) અમેરિકાની શોધ કોણે કરી હતી ?
 14) રેગ્યુલેટીંગ એક્ટ ક્યારે અમલમાં આવ્યો ?
 15) રૈયતવારી પદ્ધતિ કોને દાખલ કરી હતી ?
 16) હરીયાણી ક્રાંતિની શરૂઆત ક્યાં થઈ હતી ?
 17) ‘એક સમ્રાટ એક સંસ્કૃતિ એક રાષ્ટ્ર’નું સૂત્ર કોણે આપ્યું ?
 18) કઈ સંધિ દ્વારા પ્રથમ વિશ્વયુદ્ધનો અંત આવ્યો ?
 19) નાગાસાકી પર ક્યારે અણુબોમ્બ ફેંકવામાં આવ્યો ?
 20) કયો ગવર્નર જનરલ ભારતમાં પોલીસતંત્ર શરૂ કરનાર ગણાય છે ?

વિભાગ - C

■ નીચેના 21 થી 30 પ્રશ્નોના સંક્ષિપ્તમાં ઉત્તર લખો. પ્રત્યેકના 2 ગુણ છે. [20]

- 21) વિલિયમ બેન્ટિકના ન્યાય વિષયક સુધારાઓ ટૂંકમાં જણાવો.
- 22) ડેલડાઉસીએ રાજાઓનો કયો અધિકાર નામંજુર કર્યો ?
- 23) 'જ્યોતિરાવ ફૂલે'નો જન્મ કયા પરિવારમાં થયો હતો ?
- 24) લંડનમાં 'ઈન્ડિયન હોમરૂલ સોસાયટી'ની સ્થાપના કોણે કરી હતી ?
- 25) સાયમન કમિશનનો શા માટે વિરોધ કરવામાં આવ્યો હતો ?
- 26) નવજાગૃતિ એટલે શું ?
- 27) અમેરિકાએ જાપાનના કયા બે શહેરો પર અણુબોમ્બ ફેંક્યા હતા ?
- 28) બીન જોડાણવાદી નીતિને સમર્થન આપનારા મહાન નેતાઓના નામ જણાવો.
- 29) 'આતંકવાદ' એટલે શું ?
- 30) ડી.એન.એ. (DNA) પર સંશોધન કરનાર ભારતીય વૈજ્ઞાનિક કોણ હતા ?

વિભાગ - D

■ નીચેના 31 થી 40 પ્રશ્નોના મુદ્દાસર ઉત્તર લખો. પ્રત્યેકના 3 ગુણ છે. [30]

- 31) સિક્કાઓમાંથી પ્રાપ્ત થતો ઇતિહાસ સમજાવો.
- 32) ટીપુ સુલતાનની આંતરિક નીતિ વિશે જણાવો.
- 33) દ્વિમુખી શાસન પદ્ધતિ એટલે શું ?
- 34) ભારતમાં કૃષિક્ષેત્રે સ્થગિતતા શાં કારણોથી આવી ?
- 35) ઔદ્યોગિકરણ વિશે માહિતી આપો.
- 36) નવજાગૃતિ વિશે નોંધ લખો.
- 37) ઉગ્ર રાષ્ટ્રવાદ એટલે શું ? સમજાવો.
- 38) નેક્સન મંડેલા વિશે માહિતી આપો.
- 39) આતંકવાદ ઉત્પન્ન કરનારા પરિબળો પર નોંધ લખો.
- 40) જૈવ વિજ્ઞાનમાં થયેલા સંશોધનો સમજાવો.

અથવા

ટેલિવિઝન અને રેડિયોનું સંદેશાવ્યવહારમાં સ્થાન સ્પષ્ટ કરો.

વિભાગ - E

■ નીચેના 41 થી 46 પ્રશ્નોના સવિસ્તાર ઉત્તર લખો. પ્રત્યેકના 5 ગુણ છે. [30]

- 41) 1857 ના સંગ્રામની નિષ્ફળતાનાં કારણો ચર્ચો.
- 42) આર્ય સમાજની પ્રવૃત્તિઓની માહિતી આપો.
- 43) બંગલગનું આંદોલન શા માટે શરૂ થયું ? તેના મુખ્ય પરિણામોની ચર્ચા કરો.
- 44) સ્વતંત્રતા બાદ ભારત સમક્ષ કેવી સમસ્યાઓ હતી, સમજાવો.
- 45) રાષ્ટ્રસંઘની સ્થાપનાના હેતુઓ કયા કયા હતા ?
- 46) દ્વિતીય વિશ્વયુદ્ધનાં પરિબળો લખો.

અથવા

દ્વિતીય વિશ્વયુદ્ધનાં પરિણામો જણાવો.

Seat No.:

--	--	--	--	--	--	--	--

Sl. No. :

029(H)

(March, 2020)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

सूचनाएँ :

- 1) इस प्रश्नपत्र में कुल 5 विभाग एवं 46 प्रश्न हैं।
- 2) प्रश्नों की सूचना के अनुसार उत्तर लिखिए।
- 3) नए विभाग को नए पन्ने से शुरू कीजिए।
- 4) विकल्प आंतरिक हैं।

विभाग - A

- निम्नलिखित 1 से 10 बहुविकल्पीय प्रश्न हैं। दिए गए विकल्पों (A, B, C, D) में से सही उत्तर लिखिए। प्रत्येक प्रश्न के लिए 1 अंक है :

[10]

- 1) 'गांधीजी का अक्षरदेह' प्रकाशित करने वाला प्रकाशक बताइए।
(A) दिल्ली यूनिवर्सिटी (B) राज्य अभिलेखागार
(C) नवजीवन प्रकाशन (D) गुजरात यूनिवर्सिटी
- 2) प्लासी का युद्ध कब हुआ?
(A) ई.स. 1756 (B) ई.स. 1757
(C) ई.स. 1758 (D) ई.स. 1760
- 3) किस मुगल सम्राट के समय में अंग्रेजों ने व्यापारिक कोठियाँ स्थापित करने का अधिकार प्राप्त किया?
(A) अकबर (B) जहाँगीर
(C) शाहजहाँ (D) औरंगजेब
- 4) रानी लक्ष्मीबाई किस राज्य की रानी थी?
(A) इन्दौर (B) नागपुर
(C) सतारा (D) झाँसी

- 5) ढाका का कौन-सा वस्त्र विश्व प्रसिद्ध था?
 (A) रेशम (B) मलमल
 (C) शाल (D) दुपट्टा
- 6) सतीप्रथा को प्रतिबंधित करने का कानून किसने बनाया था?
 (A) रॉबर्ट क्लाइव (B) डलहौजी
 (C) विलियम बेन्टिक (D) वाइसरॉय केनिंग
- 7) 'स्वराज मेरा जन्म सिद्ध अधिकार है' — यह सूत्र किसने दिया?
 (A) लाला लाजपत राय (B) बाल गंगाधर तिलक
 (C) बिपिन चंद्र पाल (D) गोपाल कृष्ण गोखले
- 8) भारत ने पहला परमाणु विस्फोट किस स्थल पर किया?
 (A) बेंगलुरु (B) पोखरण
 (C) अहमदाबाद (D) कच्छ
- 9) स्थापना के समय संयुक्त राष्ट्र (U.N.) में कितने राष्ट्र जुड़े थे?
 (A) 48 (B) 49
 (C) 50 (D) 51
- 10) 'अफ्रीका-अफ्रीकियों के लिए' का नारा किसने प्रसारित किया?
 (A) विलमांट ब्लाईडन (B) टीटो
 (C) नेल्सन मंडेला (D) सुकर्णो

विभाग - B

- निम्नलिखित 11 से 20 तक के प्रश्नों के प्रत्येक एक वाक्य में उत्तर लिखिए।
 प्रत्येक प्रश्न के लिए 1 अंक है :

[10]

- 11) राष्ट्रीय अभिलेखागार कहाँ स्थित है?
 12) मराठा सत्ता की नींव किसने डाली?
 13) अमेरिका की खोज किसने की?
 14) रेग्युलेटिंग एक्ट का अमल कब से प्रारंभ हुआ?
 15) जमींदारी पद्धति किसने लागू की?

- 16) हरित क्रांति की शुरुआत कहाँ हुई?
- 17) 'एक सम्राट (जार) एक संस्कृति और एक राष्ट्र' का नारा किसने दिया?
- 18) कौनसी संधि द्वारा प्रथम विश्व युद्ध की समाप्ति हुई?
- 19) नागासाकी पर परमाणु बम कब डाला गया था?
- 20) किस गवर्नर जनरल ने भारत में पुलिस तंत्र की शुरुआत की?

विभाग - C

- निम्नलिखित 21 से 30 प्रश्नों के उत्तर संक्षिप्त में दीजिए। प्रत्येक प्रश्न के लिए 2 अंक हैं :

[20]

- 21) विलियम बेन्टिक के न्याय विषयक सुधार संक्षिप्त में बताइए।
- 22) डलहौजी ने राजाओं के किन अधिकारों को रद्द कर दिया?
- 23) ज्योतिराव फुले का जन्म किस परिवार में हुआ था?
- 24) लंदन में इंडियन होमरूल सोसायटी की स्थापना किसने की थी?
- 25) सायमन का विरोध क्यों किया गया था?
- 26) नवजागरण अर्थात् क्या?
- 27) अमेरिका ने जापान के किन दो शहरों पर परमाणु बम गिराया था?
- 28) गुट निरपेक्षता की नीति का समर्थन करने वाले महान नेताओं के नाम बताइए।
- 29) आतंकवाद अर्थात् क्या?
- 30) डीएनए (DNA) पर अनुसंधान कार्य करने वाले भारतीय मूल वैज्ञानिक कौन थे?

विभाग - D

- निम्नलिखित 31 से 40 प्रश्नों के उत्तर मुद्दासर दीजिए। प्रत्येक प्रश्न के लिए 3 अंक हैं :

[30]

- 31) सिक्कों में से प्राप्त इतिहास समझाइए।
- 32) टीपू सुलतान की आंतरिक नीति के विषय में बताइए।

- 33) द्विमुखी शासन पद्धति अर्थात् क्या?
- 34) भारत में कृषि क्षेत्र में स्थगितता किन कारणों से आई?
- 35) औद्योगिकीकरण के बारे में जानकारी दीजिए।
- 36) नवजागरण पर टिप्पणी लिखिए।
- 37) उग्र राष्ट्रवाद अर्थात् क्या? समझाइए।
- 38) नेल्सन मंडेला के बारे में जानकारी दीजिए।
- 39) आतंकवाद की उत्पत्ति के परिबल लिखिए।
- 40) जीव विज्ञान में हुए संशोधनों को समझाइए।

अथवा

संचार माध्यम में टेलिविजन और रेडियो की भूमिका स्पष्ट कीजिए।

विभाग - E

- निम्नलिखित 41 से 46 प्रश्नों को विस्तारपूर्वक समझाइए। प्रत्येक प्रश्न के लिए 5 अंक हैं :

[30]

- 41) 1857 के संग्राम की विफलता के कारण बताइए।
- 42) आर्य समाज की प्रवृत्तियों की जानकारी दीजिए।
- 43) बंगभंग आंदोलन क्यों आरंभ हुआ? उसके मुख्य परिणामों की चर्चा कीजिए।
- 44) समझाइए कि स्वतंत्रता प्राप्ति के बाद भारत के समक्ष कैसी समस्याएँ थीं?
- 45) राष्ट्रसंघ की स्थापना के उद्देश्य क्या थे?
- 46) द्वितीय विश्व युद्ध के परिबल बताइए।

अथवा

द्वितीय विश्व युद्ध के परिणाम बताइए।

Seat No.:

--	--	--	--	--	--	--	--

Sl. No. :

029 (E)

(March, 2020)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

Instructions :

- 1) This question paper contains 5 sections and 46 questions.
- 2) Answers should be written according to the instructions only.
- 3) Start a new section on a new page.
- 4) Options are internal.

SECTION - A

- Question Nos. 1 to 10 are multiple choice type questions. Select the correct answer from the options (A, B, C, D) and write them. Each question carries 1 mark :

[10]

- 1) Which publisher published the collected work of Mahatma Gandhi?
(A) Delhi University (B) State Archives
(C) Navjivan Prakashan (D) Gujarat University
- 2) When did the battle of Plassey take place?
(A) 1756 AD (B) 1757 AD
(C) 1758 AD (D) 1760 AD
- 3) During the time of which Mughal, the English got the permission to establish trade factories?
(A) Akbar (B) Jahangir
(C) Shahjahan (D) Aurangzeb
- 4) Rani Laxmibai was the queen of which state?
(A) Indore (B) Nagpur
(C) Satara (D) Jhansi

- 5) What was the world famous cloth of Dhaka?
(A) Silk (B) Muslin
(C) Shawl (D) Dupatta
- 6) Who framed the Act against the 'Sati pratha'?
(A) Robert Clive (B) Dalhousie
(C) William Bentinck (D) Viceroy Caning
- 7) 'Swaraj is my birthright' — who made this statement?
(A) Lala Lajpat Rai (B) Bal Gangadhar Tilak
(C) Bipin Chandra Pal (D) Gopal Krishna Gokhale
- 8) Where did India conduct its first nuclear test?
(A) Bangalore (B) Pokhran
(C) Ahmedabad (D) Kutch
- 9) At the time of its establishment how many nations joined U.N.?
(A) 48 (B) 49
(C) 50 (D) 51
- 10) 'Africa for Africans' — who gave this slogan?
(A) Wilmont Blyden (B) Tito
(C) Nelson Mandela (D) Sukarno

SECTION - B

- Answer the following questions from 11 to 20 in one sentence.

Each question carries 1 mark :

[10]

- 11) Where is National Archives located?
12) Who established the Maratha Power?
13) Who discovered America?
14) When was Regulating Act implemented?
15) Who started Ryotwari system?
16) Where was the Green Revolution started?
17) Who gave the slogan 'One emperor (Czar) one culture, one nation'?

- 18) What was the treaty helped for the first world war end?
- 19) When was nuclear bomb thrown on Nagasaki?
- 20) Which Governor general is credited with beginning of police system in India?

SECTION - C

- Answer the following questions from 21 to 30 in short. Each question carries 2 marks :

[20]

- 21) Describe the Judicial reforms of William Bentinck in short.
- 22) Which rights of the king did lord Dalhousie reject?
- 23) In which family was Jyotirao Phule born?
- 24) Who established Indian Home Rule Society in London?
- 25) Why was the simon commission opposed?
- 26) What is meant by Renaissance?
- 27) On which two Japanese cities did America drop bombs?
- 28) Give names of leaders who approved the policy of Non-Alignment.
- 29) What is Terrorism?
- 30) Name the Indian scientist who extended his research over DNA?

SECTION - D

- Answer the following questions from 31 to 40 to the point. Each question carries 3 marks :

[30]

- 31) Discuss the history we get through the coins.
- 32) Explain the internal policy of Tipu Sultan.
- 33) What is Dual administrative structure?.
- 34) What were the reasons of stagnation in the field of Agriculture?
- 35) Explain the Industrialization.
- 36) Write a note on Renaissance.

- 37) What is Fanatic nationalism? Explain it.
- 38) Give information about Nelson Mandela.
- 39) Explain the factors promoting Terrorism.
- 40) Give details about the researches in bio-technology.

OR

Explain the role of radio and television in communication.

SECTION - E

- **Answer the following questions from 41 to 46 in detail. Each question carries 5 marks :**

[30]

- 41) Write a detailed note on failure of the muting of 1857.
- 42) Give information about the social activities of the 'Arya Samaj'.
- 43) Why was 'Bang Bhang movement' started? Discuss its principal consequences.
- 44) Explain the challenges before India after the Independence.
- 45) What were the objectives of establishment of the League of Nations.
- 46) Describe the factors giving rise to the Second World War.

OR

Describe aftermath of Second World War.

